

NOTAT

3. januar 2006

J.nr.

Ref. agh

Hovedelementer i lovforslaget om ændring af el-, naturgas- og varmforsyningslovene m.v.

A. Energibesparelser, (§ 1, nr. 14-17 og 33 a, § 2, nr. 6-9 og 10 a, § 3, nr. 1, 3 a, 4, 10-13 og § 5)

Lovforslaget indeholder de fornødne ændringer til el-, naturgas- og varmforsyningslovene til gennemførelse af de dele af Energispareaftalen af 10. juni 2005, som vedrører en øget indsat fra net- og distributionsselskabernes side samt de dele, som vedrører begrænsning af el-varmeforbud i lavenergihuse.

B. Havvindmølleudbud (§ 1, nr. 9, 19, 20, 36, 37, 42-44, 46 og 50)

Ved aftalen af 29. marts 2004 mellem regeringen og partierne bag elreformen vedrørende vindenergi og decentral kraftvarme mv. blev det aftalt, at der skal udbydes to havvindmølleparker på hver 200 MW. Udbuddet af den første af disse havvindmølleparker, Horns Rev 2, er afsluttet i juni 2005. Udbudet blev vundet af Energi E2. Som et led i udbudet har staten og Energi E2 aftalt en række vilkår for anlæggets etablering og drift, herunder om pristillæg til elproduktionen, tilladelsens varighed, erstatningsansvar for nedregulering af elproduktionen i driftsfasen og erstatninger i anlægsfasen for forsinkelser m.v. Lovforslaget indeholder bestemmelser, der fastlægger hovedtrækkene i disse rammebestemmelser.

C. Biomassehandlingsplanen (§ 1, nr. 8 og 39)

Det foreslås, at ministeren får mulighed for at godkende, at pligter og rettigheder efter pålæg, som er meddelt Elsam og Energi E2 efter den tidligere elforsyningslov til opfyldelse af biomassehandlingsplanen, kan overdrages til en anden bevillingspligtig elproducent. En sådan bestemmelse er nødvendig for at sikre, at biomasseafbrændingen efter biomassehandlingsplanen kan foretages på Amager- og Fynsværket, som skal overtages af Vattenfall i forbindelse med DONGs sammenlægning med Energi E2 og Elsam og Vattenfalls salg af aktier i Elsam til DONG.

Lovforslaget indeholder endvidere forslag til at sikre, at den resterende årlige mængde på 150.000 tons halm, som Elsam mangler at afbrænde for at opfylde sit biomassepålæg, kan ydes samme støtte, som ydes til tilsvarende anlæg.

D. Fritagelse for betaling til offentlige forpligtelser (PSO) for elektricitet til varmeproduktion (§ 1, nr. 7)

I høringsudgaven af lovforslaget indgik et forslag om at fritage visse former for elforbrug til opvarmning fra betaling til dækning af offentlige forpligtelser ifølge elforsyningsloven (PSO-

betaling). Baggrunden er, at det i perioder med lave markedspriser på elektricitet kan være samfundsøkonomisk fordelagtigt at anvende elektricitet til varmeproduktion på fjernvarme- og kraftvarmeværker.

En del af dette forslag er allerede gennemført, idet ændringerne er vedtaget af Folketinget som en del af skatteministerens lovforslag til ændring af afgifter på el og brændsler til fjernvarmeproduktion. Det drejer sig om elforbrug til fjernvarmeproduktion.

Et andet element i høringsudgaven af lovforslaget er endnu ikke blevet gennemført, da det ikke hænger sammen med afgiftsændringer, og denne del indgår derfor fortsat i nærværende lovforslag. Det foreslås således, at egenproducenter af elektricitet (erhvervsvirksomheder, institutioner mv.) fritages for PSO-bidrag for elektricitet, der medgår til at fremstille varme til eget forbrug (rum- og procesvarme) under nærmere angivne betingelser. Egenproducenten skal således have stillet sit anlæg til rådighed for den systemansvarlige virksomhed med henblik på nedregulering, når elproduktionen overstiger efterspørgselen (regulerings- og reservekapacitet), og fritagelsen gælder kun i perioder, hvor den systemansvarlige virksomhed har besluttet, at elleveringen fra anlægget skal nedreguleres.

E. Statens købepligt til regionale eltransmissionsnet og gasdistributionsnet (§ 1, nr. 28 og § 2, nr. 11)

Der foreslås visse ændringer og præciseringer i elforsyningslovens § 35 og naturgasforsyningslovens § 34, som regulerer, hvornår ejervirksomheder har pligt til at afstå deres regionale eltransmissionsnet eller gasdistributionsnet til staten. Det foreslås, at visse transaktioner vedrørende ejerandele i virksomheder, hvor en anden ejer har bestemmende indflydelse, ikke skal udløse afståelsespligt. Herudover indeholder forslaget en række præciseringer af bestemmelsen, idet der dels har vist sig usikkerhed om rækkevidden af begrebet selskabsmæssige omstruktureringer, dels har været nødvendigt at sikre, at statens købepligt indtræder, efterhånden som de hidtidige ejere udtræder af deres ejerskab. Endelig indeholder forslaget ændringer af mere teknisk karakter.

F. Kommuners påbegyndelse af nye aktiviteter i relation til bestemmelserne om modregning i bloktilskud (§ 1, nr. 29, 30, 56 og 57 og § 3, nr. 8)

Der foreslås en lovændring, hvor formålet med modregningsbestemmelserne fortsat tilgode- ses, nemlig at el- og varmemidler ikke anvendes uden modregning til andre kommunale aktiviteter, men som giver øget fleksibilitet til kommunerne til at organisere deres forsyningsvirksomheder, som de finder mest hensigtsmæssig. Det foreslås, at kommunerne fremover i en koncernstruktur, hvori der indgår el- eller varmforsyningsvirksomhed, kan påbegynde nye aktiviteter inden for vandforsyning, spildevand og affaldshåndtering uden forudgående tilladelse. Der må imidlertid ikke anvendes midler optjent ved el-, varme- eller naturgasforsyning til disse aktiviteter uden forudgående modregning. Der vil blive krævet dokumentation herfor i form af revisorerklæringer efter en nærmere angiven revisionsinstruks. Alle øvrige væsentlige nye aktiviteter vil fortsat være omfattet af kravet om forudgående godkendelse.

Det præciseres endvidere, at overdragelse af en kommunes forsyningsaktiviteter til en fond ikke kan ske uden modregning i bloktilskuddet.

G. Øvrige forhold

1. Valg af forbrugerrepræsentanter i el- og varmeselskaber (§ 1, nr. 32 og § 3, nr. 2 og 5-7.)

Det foreslås, at virksomheder, som har et meget stort sammenfald mellem el- og varmforsyningsbrugere, får mulighed for at foretage en samlet valghandling efter reglerne i enten varme- eller elforsyningsloven. Den samlede valghandling vil omfatte valg af forbrugerrepræsentanter efter både el- og varmforsyningsloven.

2. Bortfald af godkendelsesordningen for netvirksomhedernes vedtægtsændringer (§ 1, nr. 31 og 34)

I forlængelse af regeringens regelforenklingsbestræbelser foreslås det, at ændringer i kollektive elforsyningsvirksomheders vedtægter ikke længere kræver ministerens godkendelse. I stedet fastslås det i loven, at vedtægterne ikke må stride mod loven. Vedtægterne skal således fortsat indeholde bestemmelser, der sikrer den i loven fastsatte forbrugerindflydelse.

3. Administrative tvangsbøder (§ 1, nr. 55, § 2, nr. 15 og § 3, nr. 14)

Der findes i dag i el- og naturgasforsyningslovene kun begrænset mulighed for Energitilsynet til at udstede tvangsbøder til håndhævelse af påbud. Energitilsynet har tilkendegivet behov for muligheden for en mere udstrakt anvendelse af administrative tvangsbøder med henblik på at fremtvinge den nødvendige handlemåde i virksomhederne. Det gælder især i relation til afgivelse af nødvendige oplysninger til tilsynet og til markedsaktører samt til håndhævelse af påbud overfor forsyningspligtige elforsyningsvirksomheder. Lovforslaget indeholder bestemmelser, der imødekommer dette behov.

4. Betaling af PSO (§ 1, nr. 6 og 13)

Pristillæg til miljøvenlig elektricitet fastsættes af den systemansvarlige virksomhed, men tillæggene udbetales af netvirksomhederne til de pågældende elproducenter. Med henblik på effektivisering og administrativ forenkling af udbetalingerne foreslås det, at den systemansvarlige virksomhed udbetaler pristillæggene til modtagerne.

5. Pristillæg til anden VE (§ 1, nr. 38, 40 og 41)

Der foreslås mindre omfattende ændringer i bestemmelserne om støtte til anden vedvarende energi end vindmøller (biogas, biomasse, vandkraft etc.), som trådte i kraft 1. januar 2005.

Ved denne omlægning er de tidligere pristillæg blevet opretholdt for anlæg nettilsluttet senest den 21. april 2004 af hensyn til sikkerheden for afholdte investeringer, mens anlæg nettilsluttet herefter modtager lavere pristillæg. Imidlertid vil der ske en utilsigtet forøgelse af støtten, hvis elproduktionskapaciteten i et anlæg, som er nettilsluttet før skæringsdatoen, efterfølgende bliver forøget væsentligt på grund af udskiftning eller væsentlige udvidelser af det eksisterende anlæg.

Der foreslås derfor indført en hjemmel til, at transport- og energiministeren kan fastsætte regler om, at anlæg i disse tilfælde vil overgå til under nærmere betingelser at få pristillæg efter reglerne for anlæg nettilsluttet efter skæringsdatoen.

Endvidere foreslås en berigtigelse af en utilsigtet konsekvens af omlægningen, idet de nye bestemmelser ikke hjemler pristillæg til VE-andelen af elektricitet, som fremstilles i et anlæg ved afbrænding af biomasse o.l. sammen med ikke-vedvarende energikilder, hvis VE-anvendelsen er påbegyndt efter den 21. april 2004. Under hensyn til, at det ikke har været hensigten med aftalen af 29. marts 2004 om vindenergi og decentral kraftvarme mv. at lade støtten til denne kategori af VE-elektricitet bortfalde, foreslås bestemmelserne ændret, således at der ydes 10 øre pr. kWh til VE-andelen af denne elproduktion. Derved vil støtten svare til

den gældende støtte på 10 øre pr. kWh til elektricitet fra anlæg nettilsluttet efter den 21. april 2004, som kun anvender biomasse o.l.

6. Måling af elektricitet (§ 1, nr. 54)

De offentlige forpligtelser (PSO-bidrag) fordeles på alt indenlandsk elforbrug efter nærmere fastsatte principper. Denne fordeling forudsætter, at alt elforbrug, også egenproduktion af elektricitet på det enkelte forbrugssted, bliver målt. Med henblik på en effektiv og gennemsigtig opgørelse af PSO-bidrag foreslås det derfor, at der indføres en hjemmel til at pålægge elproducenter at lade al elproduktion måle eller opgøre på anden måde.

7. Systemansvarets beføjelser (§ 1, nr. 26 og 27)

Elforsyningsloven indeholder bestemmelser, som giver mulighed for, at der kan fastsættes tekniske krav og standarder som betingelse for at være eller blive tilsluttet det kollektive elforsyningsnet bl.a. i samarbejde med systemansvarlige i andre lande. Den systemansvarlige virksomhed udfører herudover en række opgaver for aktørerne i forbindelse med elhandlen. Det er vigtigt, at systemansvaret har mulighed for at stille krav om sikkerhedsstillelse for udgifter i den forbindelse, og at systemansvaret kan modtage alle relevante data og informationer af relevans for systemansvarets arbejde hermed.

Det er endvidere centralt, at den systemansvarlige virksomhed kan fastsætte vilkår, som regulerer de spilleregler, som aktørerne skal følge for at sikre, at der skabes de bedst mulige rammer for et velfungerende marked for produktion og handel med elektricitet. Lovforslaget indeholder bestemmelser, som giver systemansvaret disse beføjelser.

8. Forsyningspligtig elvirksomheds konkurs (§ 1, nr. 35)

Efter den gældende elforsyningslov kan bevilling til transmissions- eller netvirksomhed inddrages, hvis indehaveren af bevillingen anmelder betalingsstandsning, indgiver konkursbegæring eller erklæres konkurs. Såfremt en bevilling inddrages på grundlag af betalingsstandsning eller konkurs, kan transport- og energiministeren pålægge den systemansvarlige virksomhed at videreføre den bevillingspligtige aktivitet midlertidigt. Et lignende princip foreslås indført for forsyningspligtig virksomhed. Ændringen foreslås for at sikre forbrugers forsyningssikkerhed i sådanne situationer, herunder ved at forbrugeren undgår besvær med at skulle finde og indgå aftale med en anden elleverandør med meget kort frist.

9. Dækning af meromkostninger vedrørende isolerede kollektive elforsyningsnet (§ 1, nr. 25)

Efter elforsyningslovens § 28 a skal den systemansvarlige virksomhed dække en forsyningspligtig virksomheds meromkostninger i forbindelse med levering af elektricitet til elforbrugere tilsluttet visse nærmere bestemte isolerede kollektive elforsyningsnet. Det foreslås, at den systemansvarlige virksomhed efter aftale med netvirksomheden i stedet kan vælge at afholde etableringsomkostningerne til at netforbinde det isolerede net med det sammenhængende elforsyningssystem, såfremt dette vurderes at være økonomisk mere rentabelt for den systemansvarlige virksomhed.

10. Gas-lagervirksomhed omfattes af et program for intern overvågning (§ 2, nr. 5)

Efter den gældende naturgasforsyningslov skal transmissions- og distributionsselskaber opstille programmer for intern overvågning med henblik på at forhindre diskriminerende adfærd.

Bestemmelsen er et direktivkrav. Det er fundet hensigtsmæssigt også at lade bestemmelsen omfatte lagervirksomhed, idet de samme hensyn gør sig gældende for disse virksomheder.

11. Beredskab for gas (§ 2, nr. 2, 3 og 10)

Beredskabsarbejdet for naturgassektoren sigter på at betragte sektoren som en helhed, dvs. fra naturgassens ilandføring frem til slutbrugeren. Enkelte tilstødende naturgasforsynings-systemer er imidlertid ikke omfattet af naturgasforsyningslovens bevillingssystem. Det gælder dels DONG's naturgasbehandlingsanlæg ved Nybro, dels de naturgas-luft-baserede bygasforsynings-systemer. Af hensyn til det samlede beredskab for naturgassektoren er det hensigtsmæssigt, at sådanne tilstødende naturgasforsynings-systemer kan indgå i beredskabsarbejdet efter naturgasforsyningslovens § 15 a.

12. Planloven (§ 5)

Regeringens handlingsplan indebærer en ophævelse af kravene om tilslutningspligt til fjernvarme og naturgas og forbudet mod anvendelse af elvarme for lavenergibygninger.

Det foreslås derfor, at kommunalbestyrelserne får pligt til at meddele dispensation fra lokalplanbestemmelser om tilslutningspligt, når der er tale om opførelse af et lavenergihus.

13. Diverse ændringer af mere teknisk karakter

Med det reviderede eldirektiv fra juni 2003 er selskabsmæssig adskillelse blevet et direktivkrav.

Af hensyn til den korrekte gennemførelse af eldirektivet er det ikke længere muligt for kommuner at udøve både netvirksomhed og produktion af elektricitet ved forbrænding af affald i samme virksomhed, nemlig inden for den kommunale forvaltning, såfremt netvirksomheden har mere end 100.000 tilsluttede forbrugere. Med forslaget følger det derfor, at netvirksomhed med mere end 100.000 tilsluttede forbrugere kræver selskabsmæssig udskillelse. Bestemmelsen vil ikke umiddelbart få betydning, idet alle kommunalt ejede netvirksomheder af den størrelse allerede er selskabsmæssigt udskilt. (§ 1, nr. 2)

På tilsvarende vis foreslås en generel hjemmel til at fastsætte regler for undtagelse fra kravet om selskabsmæssig adskillelse for netvirksomheder, der forsyner mindre end 100.000 kunder. (§ 1, nr. 33)

Det følger endvidere af el- og gasdirektiverne, at der ved skifte af elleverandør ikke må pålægges forbrugerne gebyr. Dette slås udtrykkeligt fast i elforsyningsloven og naturgasforsyningsloven. (§ 1, nr. 3 og § 2, nr. 4)

Der foreslås endvidere efter ønske fra Energiklagenævnet en frist for indbringelse af Energiklagenævnets afgørelser for domstolene. (§ 1, nr. 58, § 2, nr. 18 og § 3, nr. 9)

Herudover foreslås enkelte ændringer af teknisk karakter eksempelvis vedrørende godkendelse af elsøledningsanlæg (§ 1, nr. 12 og 18 og § 4, nr. 2).